

Verslag

Overlegmoment provincie Oost-Vlaanderen- Duurzame voedsel aanbestedingen 23/02/21

1 . Inleiding	2
2 . Methodiek en deelnemers	3
3 . Samenvatting en lessons learned	4
3.1 . Samenvatting.....	4
3.2 . Lessons learned	5
4 . Evaluatie	6
5 . Bijlagen.....	6

1 . Inleiding

De VVSG, ondersteund door de Vlaamse Landmaatschappij voor het thema voedselbeleid, zet in op de thema's lokale voedselstrategie overkoepelend, voedselverspilling, korte keten, duurzame aanbestedingen, gezonde en duurzame voeding, ruimte voor voedsel.

Dit via digitale lerende netwerken (50-tal lokale besturen per sessie), de provinciale voedseldagen en tevens een digitaal draaiboek. Uiteraard zijn de lokale besturen de doelgroep van de VVSG maar een voedselsysteem bestaat uit heel wat meer actoren die een belangrijke rol hebben.

De eerste fase van een voedseldag is een overlegmoment met deze actoren uit die regio rond dat bepaald thema. 23 februari 2021 was het thema "duurzame voedsel aanbestedingen" in de provincie Oost-Vlaanderen. De input wordt gebruikt om een voedseldag in 2021 te organiseren voor lokale besturen. Deze provinciale voedseldagen zullen eind 2021 op de provinciehuizen plaatsvinden. Uiteraard is het hogere doel oplossingen te vinden voor struikelblokken die er nu zijn. Oplossingen die door onderlinge samenwerking makkelijker kunnen gerealiseerd worden.

In 2022 organiseert de VVSG ook een bilaterale voedseldag ism Nederland waarbij o.a. alle lessons learned in de verschillende provincies aan bod zullen komen. Daarnaast zullen we (gezamenlijk) discussie nota's schrijven per thema die we aan politieke mandatarissen voorleggen via onze bestuurlijke commissies en raad van bestuur. Op die manier kunnen we ook extra politieke draagkracht creëren om de transitie naar een duurzamer voedselsysteem te ondersteunen.

Voor de facilitering van een digitale interactieve workshop hebben we gekozen voor een samenwerking met Route 2030.

Het thema "duurzame voedsel aanbestedingen" is een belangrijke strategische pijler van een voedselstrategie. Steden en gemeenten zijn voorbeeldconsumenten die burgers en organisaties triggeren om zelf ook duurzamer te kopen. Door de volumes die ze aankopen hebben ze impact en zullen meer producenten duurzamer te werk gaan.

2 . Methodiek en deelnemers

De hoofdvraag van dit overlegmoment luidde: “Hoe kunnen we gezamenlijk de voedsel aanbestedingen verduurzamen?”

Om deze vraag vanuit verschillende opzichten te benaderen werden er vier subvragen gesteld die elk door een groep van 6-8 personen werd behandeld.

Groep 1: Hoe kunnen we de lokale economie meer koppelen aan duurzame aanbestedingen?

1. Rikolto – Katharina Beelen
2. Comeos – Sami Hemdane
3. Unizo – Lynn Jonckheere
4. Rasschaert Advocatenkantoor – Kristien Devos
5. Stad Gent – Daisy Schellinck
6. Bioforum – Marijke Van Ranst
7. Boerenbond – Matthias Vercauteren
8. Facilitator Jan (Route 2030)

Groep 2: Hoe kunnen we fairtrade meer koppelen aan duurzame aanbestedingen?

1. Provincie Oost-Vlaanderen – Liesbeth Viaene
2. Oxfam Fairtrade – Els De Causmaecker
3. Het Facilitair Bedrijf – Michaël Van Mol
4. Join for water – Valentien Goethals
5. ISS – Philip Claes
6. Facilitator Steven (VVSG)

Groep 3: Hoe kunnen we circulaire en sociale economie koppelen aan duurzame aanbestedingen?

1. Vlaanderen Circulair – Karin Op De Beeck - karin@vlaanderen-circulair.be
2. Herwin – Brecht Van der Meulen - brecht@herwin.be
3. VVSG – Van Der Meeren Leen - leen.vandermeeren@vvsg.be
4. Foodwin – Hanne Heymans - hanne@foodwin.org
5. Provincie Oost-Vlaanderen – Brenda Wymeersch - brenda.wymeersch@oost-vlaanderen.be
6. Facilitator Aline (VVSG)

Groep 4: Hoe kunnen we gezonde voeding koppelen aan duurzame aanbestedingen?

1. Vlaams Instituut Gezond Leven – Jolien Plaete
2. Departement Omgeving – Kristof Rubens
3. Stad Gent – Tamara Bruning
4. Fenavian – Anneleen Vandewynckel
5. DOKO – Stefanie Gryson
6. Sodexo – Vincent Claus

7. Facilitator Sara (Route 2030)

Elke groep heeft de volgende stappen doorlopen:

1. Probleem definitie
2. Brainstorm en idee selectie
3. SDG cirkel oefening
4. Pitch (bekijk de pitches hier)

3 . Samenvatting en lessons learned

3.1 . Samenvatting

Lokale economie & overheidsopdrachten

- Netwerk vergroten: Kennismaking tussen aanbestedende diensten
 - Niet alleen grote spelers maar ook KMO's door o.a. informatiesessies
 - Toepassen van het federale Charter 'Toegang KMO's tot overheidsopdrachten'
 - Overheidsopdrachten maken op maat van KMO's door
 - het verdelen in percelen
 - kijken of de overheidscriteria van het bestek ook effectief worden uitgevoerd
 - ...
- Hoe realiseren?
 - Samenwerking tussen overheden en de leveranciers

Gezonde voeding & duurzame aanbestedingen

- Nodig om de complexe uitdagingen samen aan te pakken, partnerschappen tussen verschillende niveaus
- Uitdaging: Gebrek en kennis over aanbestedingen, hoe klanten hierin meenemen?
- Netwerk nodig om te kunnen leren uit elkaars voorbeelden, hapklare voorbeelden op papier te krijgen, om ook efficiënter te kunnen werken → vanuit verschillende perspectieven krachten bundelen om complexe materie aan te pakken
 - Trekker nodig om het netwerk te doen lopen: VVSG kan centrale rol opnemen in dit verhaal
 - Ook andere actoren uitnodigen om mee rond de tafel te zitten

Sociale economie en circulaire economie & overheidsopdrachten

- Belemmeringen
 - Sociale economie: soms beperkte capaciteit en complexe processen zijn ook niet altijd evident: bv. complexe verwerkingsprocessen van voedseloverschotten
 - Voedselrichtlijnen HACCP

- Voedsel versus de druk op de prijs
- Samenwerken met onderzoeksinstituten (Vives, ILVO, ...), Foodwin, Herwin, logistieke ondernemingen, reguliere cateringbedrijven...
- Idee: Cascade van waardebehoud meenemen als technische vereiste in een bestek. De cascade van waardebehoud centraal stellen en een gewicht aan geven bij het toekennen van een aanbesteding.
 - SDG 2: Overschotten herverdelen via distributieplatformen, die dat aan sociale organisaties doorgeven
 - Sociale economie betrekken voor de verwerking of herbestemmen van voedselresten (sdg 8)
- Good practices van gemeenten delen met andere gemeenten en daaruit leren en geïnspireerd worden
- Circulaire economie bewerkstelligen door sociale economie in te schakelen (voedselverwerking, ophaling, ...). Verplichten of bevoordelen in bestekken.
- Boosts kunnen zijn:
 - Green Deal en Farm 2 Fork strategie zorgen voor een politieke en maatschappelijke druk
 - Circulaire zit in de lift
 - Kostprijsreductie door minder afval

Fairtrade in overheidsopdrachten

- Probleem met fairtrade: er zijn veel labels, transparantie, hoe krijgen we de perceptie beter, hoe gaan we om met beperkte middelen?
- Idee: sensibiliseren van de overheid
- Idee: verbeteren van overheidsopdrachten- en labelinformatie
 - Hiervoor sensibilisering nodig om te kunnen slagen
 - Rol van VVSG kan zijn om als koepelorganisatie kennis en belangen te delen: toolbox waarin in de bestekken een vertaalslag wordt gemaakt naar goede voorbeelden hoe een bestek eruit moet zien
 - Ook groeipad aanbieden aan opdrachtnemers zodat zij niet uit de boot vallen als ze nog niet staan waar grotere ondernemingen misschien wel al staan

3.2 . Lessons learned

1. Het bewustzijn en de nood voor duurzame aanbestedingen vergroten
 - a. Door sensibilisering van lokale besturen
2. De kennis van aanbesteders vergroten inzake overheidsopdrachten
 - a. Toolbox met inspirerende voorbeelden van bestekken moet ter beschikking zijn voor de lokale overheden ter inspiratie en informatie

- b. Informatiesessies rond e-tendering en overheidsopdrachten voor lokale besturen
 - c. Oprichten ondersteunende cel voor kleinere aanbestedende diensten
 - d. VVSG kan als sleutelorganisatie hier een rol in spelen
- 3. Systematisch beleid nodig overheen de besturen
- 4. Kennis nodig van het marktaanbod
 - a. Onderzoek in de voorbereidingsfase of er KMO's opereren op de markt, hou informatiesessies, organiseer marktconsultaties waar lokale ondernemers advies kunnen geven over de producten die op de markt bestaan.
 - b. Vaak staat de sector al verder dan de opdrachtgevers denken. Daarom voorafgaand aan de opmaak van het bestek nood aan overleg met potentiële aanbieders.
 - c. Zet een netwerk op van kleine en grote spelers waarbij VVSG het netwerk kan trekken en de verschillende actoren samenbrengt
- 5. Geef een kans aan kleinere ondernemers
 - a. Deel de overheidsopdrachten in in kleinere percelen
 - b. Voorzie doelgerichte opdrachten voor kleinere ondernemers
 - c. Groeipad aanbieden voor de (kleinere) actoren die nog het proces van duurzamer worden aan het doorlopen zijn
 - d. Reflectie over impact opgestelde criteria: wie sluit je uit door de huidige criteria? Is dat het gewenste effect?
 - e. Toepassing federaal Charter "Toegang van KMO's" tot overheidsopdrachten - opdrachten op maat van KMO's
- 6. Samenwerking nodig tussen alle partijen: overheid, vzw's, KMO's, grote bedrijven

4 . Evaluatie

Klik op deze link om de evaluaties te bekijken. (volgt nog)

5 . Bijlagen

Zie volgende pagina's.



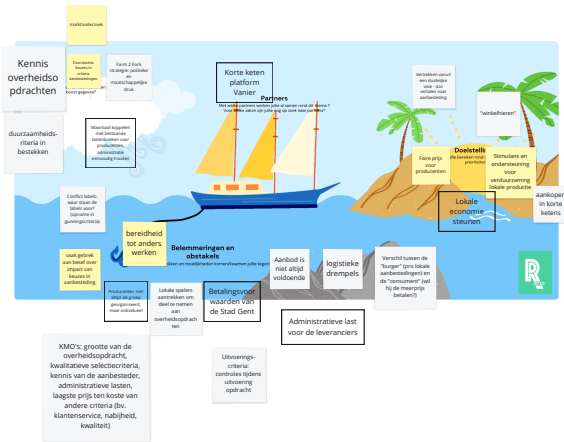
Start hier

Hoe kunnen we gezamenlijk de voedsel aanbestedingen verduurzamen?

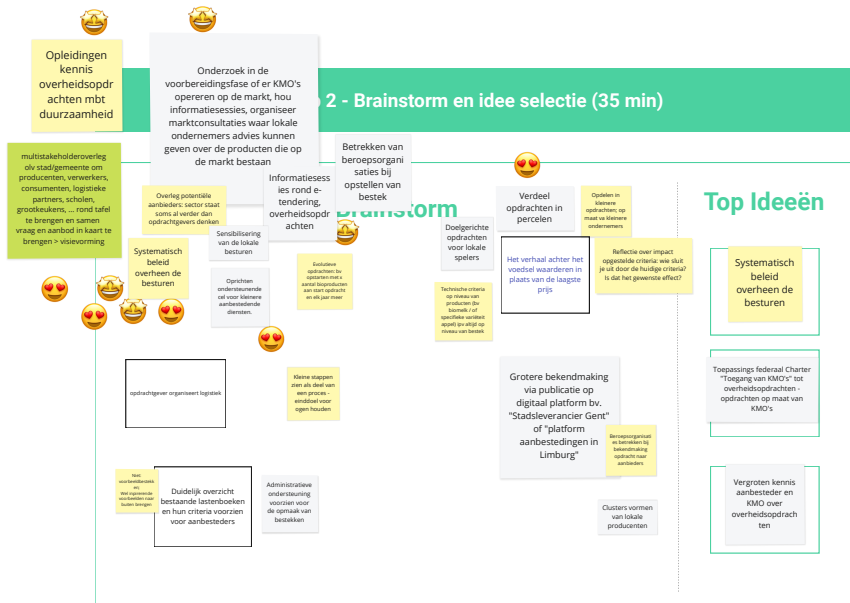
Rikolto - Katharina Beelen
Comeos - Sami Hemdane
Unizo - Lynn Jonckheere
Rasschaert Advocatenkantoor - Kristien Devos
Gent - Daisy Schellinck
Bioforum - Marijke Van Ranst
Boerenbond - Matthias Vercauteren
Route 2030 Jan

Stap 1: Probleem definitie (30 min)

1. Denk eerst individueel na op witte post-it's (max. 5 min) over doelstellingen, partners, belemmeringen en boosts.
2. De Post-it master start met zijn post-it's te delen en die op de juiste plaats in de figuur te plakken
3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspringen.
4. Cluster en benoem gekleurde Post-it's.
5. Ga alle Post-it's af tot alle post-it's op de figuur hangen



2 - Brainstorm en idee selectie (35 min)



1. Denk eerst individueel na op post-it's (max 5 min)
2. De post-it master start met zijn post-it's te delen
3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspringen.
4. Cluster en benoem gelijkaardige ideeën.
5. Ga alle teamleden af tot alle post-it's op het bord hangen.
6. Stemmen! Ieder teamlid krijgt 2 stemmen, kleef deze op je favoriete ideeën.
7. Selecteer op basis van de stemmen gezamenlijk jullie 3 topideeën

het meest impactvolle idee

Het meest realiseerbare idee

Stap 3: SDG cirkel (20 min)



1. Duid met de stift aan welke SDG's jullie idee gelinkt is.
2. Kunnen jullie jullie idee nog versterken aan de hand van de andere SDG's?
3. Vat jullie bevindingen samen in onderstaand tekstkader.

Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?

Nodige expertise inzetten per lokale overheid - wat met kleinere gemeenten? Hier kunnen beroepsfederaties/organisaties misschien een rol spelen? (ondersteunende cel)

- Inzetten op meerdere sporen om kennis te vergroten; feedback geven op niet-gewonnen opdrachten; inzicht en kennis bij publicatie.

Stap 4 - Pitch (20min)

Korte
intro
20"

Probleem
30"

Oplossing
50"

Call for
action
20"

Korte voorstelling van
het team.

Welke noden hebben
jullie gedefinieerd en
hoe hebben jullie
deze proberen
oplossen?

Wat is jullie
leef/oplossing en
welke partners zijn
betrokken?

Wie en wat is er nodig om dit te realiseren? Wat zou een eerste stap kunnen zijn?

1. Pitch jullie idee in 2 min aan de andere groepjes
2. Bepaal wie de pitch zal geven
3. Beantwoord samen de vragen om de pitch voor te bereiden

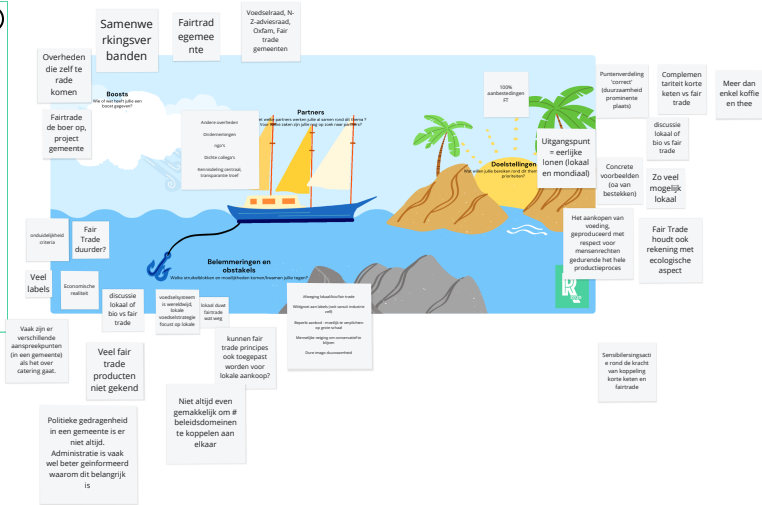


Start hier

Hoe kunnen we gezamenlijk de voedsel aanbestedingen verduurzamen?

Provincie O-VL - Liesbeth Viaene
Oxfam Fairtrade - Els De Causmaecker
Join for water - Valentien Goethals
Het Facilitair Bedrijf - Michaël Van Molle
Letus - Katrien Verbeke
ISS - Philip Cleas
VVSG - Steven Desair

1. Denk eerst individueel na op welke post-it's (max. 5 min) over doelstellingen, partners, belemmeringen en boosts.
2. De Post-it master start met zijn post-it's te delen en die op de juiste plaats in de figuur te plakken
3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspringen.
4. Cluster en benoem gekleurde Post-it's.
5. Ga alle Post-it's af tot alle post-it's op de figuur hangen



Stap 2 - Brainstorm en idee selectie (35 min)

[illegible]

Sensibiliseren overheden

Kader en labelinfo

het meest impactvolle idee

Het meest realiseerbare idee



①

1. Duid met de stift aan welke SDG's jullie idee gelinkt is.
2. Kunnen jullie jullie idee nog versterken aan de hand van de andere SDG's?
3. Vat jullie bevindingen samen in onderstaand tekstkader.

11 - lokale besturen versterken om transitie te kunnen inzetten
17 - burgerparticipatie, alle actoren betrekken. forum waar ook twijfel kan
Fairtrade is zorgen dat mensen die het moeilijk hebben, vooruit krijgen.

Stap 4 - Pitch (20min)

Korte
intro
20"

Korte voorstelling van
het team.

Problem
30"

Welke noden hebben
jullie gedefinieerd en
hoe hebben jullie
deze proberen
oplossen?

Oplossing
50"

Wat is jullie
idee/oplossing en
welke partners zijn
betrokken?

Call for
action
20"

Wie en wat is er nodig om dit te realiseren? Wat zou een eerste stap kunnen zijn?

Instructies ⓘ

1. Pitch jullie idee in 2 min aan de andere groepjes
2. Bepaal wie de pitch zal geven
3. Beantwoord samen de vragen om de pitch voor te bereiden



Start hier

Hoofdvraag

Hoe kunnen we gezamenlijk de voedsel aanbestedingen verduurzamen?

Team 3: Hoe kunnen we circulaire en sociale economie koppelen aan duurzame aanbestedingen?

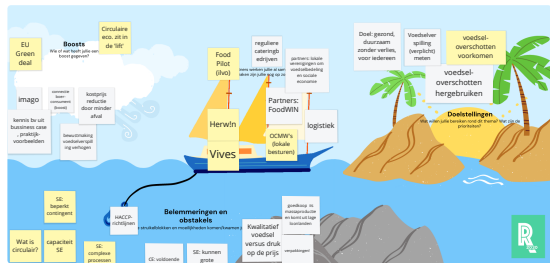
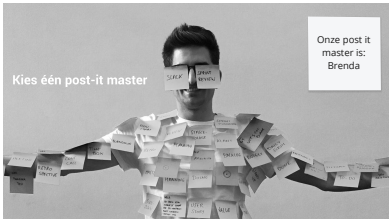
Vlaanderen Circular - Karin Op De Beeck
Herwin - Brecht Van der Meulen
VMSG - Van Der Meer en Leen
Foodwin - Hanne Heymans
Provincie - Brenda Wymeersch
VMSG - Aline Verbrugge

Team 3: Hoe kunnen we circulaire en sociale economie koppelen aan duurzame aanbestedingen?

Vlaanderen Circular - Karin Op De Beeck
Herwin - Brecht Van der Meulen
VMSG - Van Der Meer en Leen
Foodwin - Hanne Heymans
Provincie - Brenda Wymeersch
VMSG - Aline Verbrugge

Stap 1: Probleem definitie (30 min)

- ### Instructies
1. Denk eerst individueel na over welke post-it's (max. 5 min) over doelstellingen, partners, belemmeringen en boosts.
 2. De Post-it master start met zijn post-it's te delen en die op de juiste plaats in de figuur te plakken
 3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspringen.
 4. Cluster en benoem gelijkaardige Post-it's.
 5. Ga alle Post-it's af tot alle post-it's op de figuur hangen



Stap 2 - Brainstorm en idee selectie (35 min)

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Instructies ⓘ

Instructies

Brainstorm op basis van jullie bevindingen naar oplossingen voor de gedefinieerde noden.

1. Denk eerst individueel na op post-it's (max 5 min)
2. De post-it master start met zijn post-it's te delen
3. Teamster met aansluitende post-it's mogen inspringen.
4. Clusteren en benoemen geklaarde ideeën
5. Ga alle teamleden af tot alle post-it's op het bord hangen.
6. Stemmen! Ieder teamlid krijgt 2 stemmen, kleef deze op je favoriete ideeën.
7. Selecteer op basis van de stemmen gezamenlijk jullie 3 topideeën

Stem Stickers

Stem Stickers
het meest impactvolle idee

Het meest realiseerbare idee

Stem Stickers
het meest impactvolle idee

Het meest realiseerbare idee

Stap 3: SDG cirkel (20 min)



①

- Instructies** 
1. Duid met de stift aan welke SDG's jullie idee gelinkt is.
 2. Kunnen jullie jullie idee nog versterken aan de hand van de andere SDG's?
 3. Vat jullie bevindingen samen in onderstaand tekstkader.

Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?

SDG 2: als overschotten worden herverdeeld naar soc. organisaties

SDG12: voorkomen van voedselverlies. inschrijvers staan stil bij hun overschotten (= responsible production)

SDG 17: door samen te werken met maatwerkbedrijven, sociale kruideniers, f

SDG 8: door sociale economie te betrekken creëren we jobs voor mensen verder van de arbeidsmarkt

Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?

SDG 2: als overschotten worden herverdeeld naar soc. organisaties

SDG12: voorkomen van voedselverlies. inschrijvers staan stil bij hun overschotten (= responsible production)

SDG 17: door samen te werken met maatwerkbedrijven, sociale kruideniers, f

SDG 8: door sociale economie te betrekken creëren we jobs voor mensen verder van de arbeidsmarkt

Step 4 - Pitch (20min)

Korte
intro
20"

Probleem
30"

Oplossing
50"

Call for
action
20"

Korte voorstelling van
het team.

Welke noden hebben
jullie gedefinieerd en
hoe hebben jullie
deze proberen
oplossen?

Wat is jullie idee/oplossing en welke partners zijn betrokken?

Wie en wat is er nodig om dit te realiseren? Wat zou een eerste stap kunnen zijn?

Vlaanderen
Circulair
Herwin -
WSG -
Foodwin -
Provincie oost
vlaanderen-

Welke noden hebben
jullie gedefinieerd en
hoe hebben jullie
deze proberen
oplossen?

Wat is jullie idee/oplossing en welke partners zijn betrokken?

Wie en wat is er nodig om dit te realiseren? Wat zou een eerste stap kunnen zijn?

Instructies

- ### Instructies
1. Pitch jullie idee in 2 min aan de andere groepjes
 2. Bepaal wie de pitch zal geven
 3. Beantwoord samen de vragen om de pitch voor te bereiden



Hoofdvraag

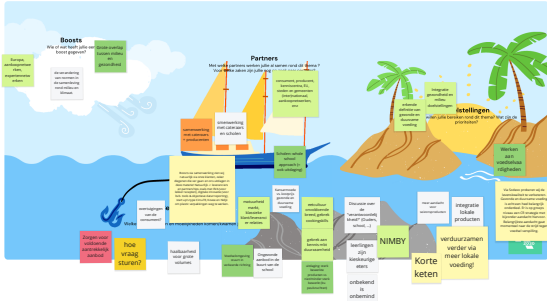
Hoe kunnen we gezamenlijk de voedsel aanbestedingen verduurzamen?

Team 4: Hoe kunnen we gezonde voeding koppelen aan duurzame aanbestedingen?

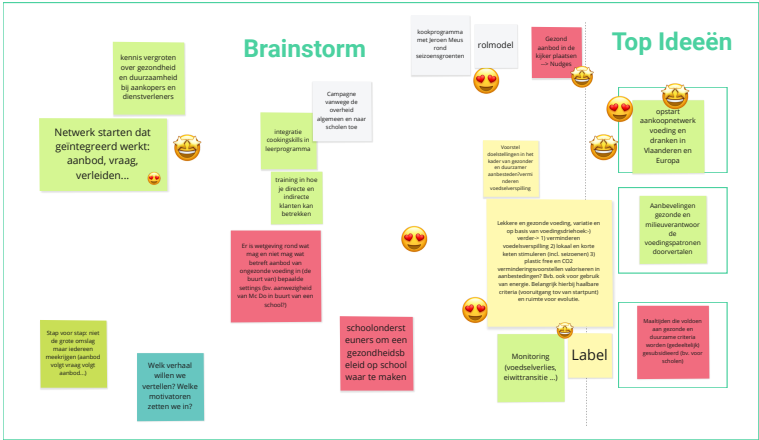
VIGEZ - Jolien Plaete
Dep. Omgeving - Kristof Rubens
Gent - Tamara Brunling
Fenavian - Anneleen Vandewynckel
DOKO - Stefanie Gryson
Sodexo - Vincent Claus
Route 2030 - Sara

Stap 1: Probleem definitie (30 min)

- Instructies**
1. Denk eerst individueel na op witte post-it's (max. 5 min) over doelstellingen, partners, belemmeringen en boosts.
 2. De Post-it master start met zijn post-it's te delen en die op de juiste plaats in de figuur te plakken!
 3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspireren.
 4. Cluster en benoem gelijkaardige Post-it's.
 5. Ga alle Post-it's af tot alle post-it's op de figuur hangen



Stap 2 - Brainstorm en idee selectie (35 min)



- Instructies**
1. Brainstorm op basis van jullie bevindingen naar oplossingen voor de gedefinieerde noden.
 2. Denk eerst individueel na op post-it's (max 5 min)
 3. Teamgenoten met aansluitende post-it's mogen inspireren.
 4. Cluster en benoem gelijkaardige ideeën.
 5. Ga alle teamleden af tot alle post-it's op het bord hangen.
 6. Stemmen! Ieder teamlid krijgt 2 stemmen, kleeft deze op je favoriete ideeën.
 7. Selecteer op basis van de stemmen gezamenlijk jullie 3 topideeën

Stem Stickers

het meest impactvolle idee

Het meest realiseerbare idee

Stap 3: SDG cirkel (20 min)



- Instructies**
1. Duid met de stift aan welke SDG's jullie idee gelinkt is.
 2. Kunnen jullie jullie idee nog versterken aan de hand van de andere SDG's?
 3. Vat jullie bevindingen samen in onderstaand tekstkader.

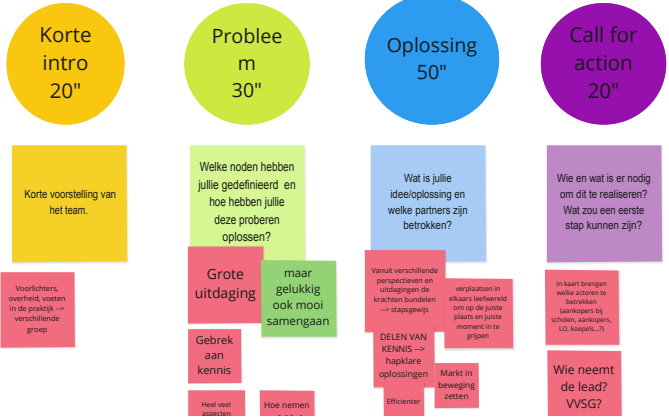
Hoe kan je je idee versterken aan de hand van de 17 SDG's?

Op heel veel SDGs positieve impact!

Aandachtig voor reduced inequalities (welke beslissingen wij maken heeft impact op andere landen), aandacht voor versneller of vertrager Europa?

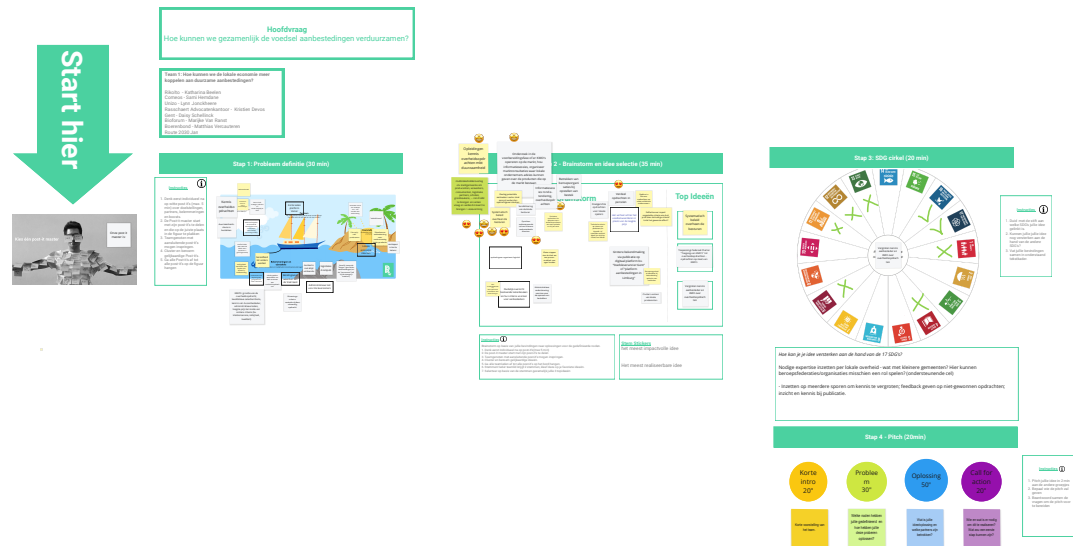
Verschillen tussen scholen?

Stap 4 - Pitch (20min)

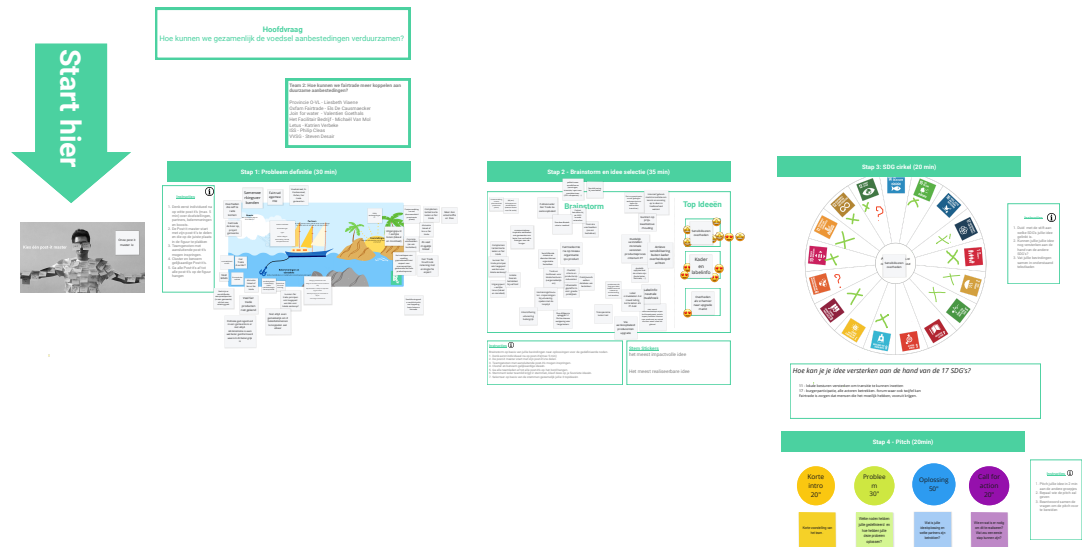


- Instructies**
1. Pitch jullie idee in 2 min aan de andere groepjes
 2. Bepaal wie de pitch zal geven
 3. Beantwoord samen de vragen om de pitch voor te bereiden

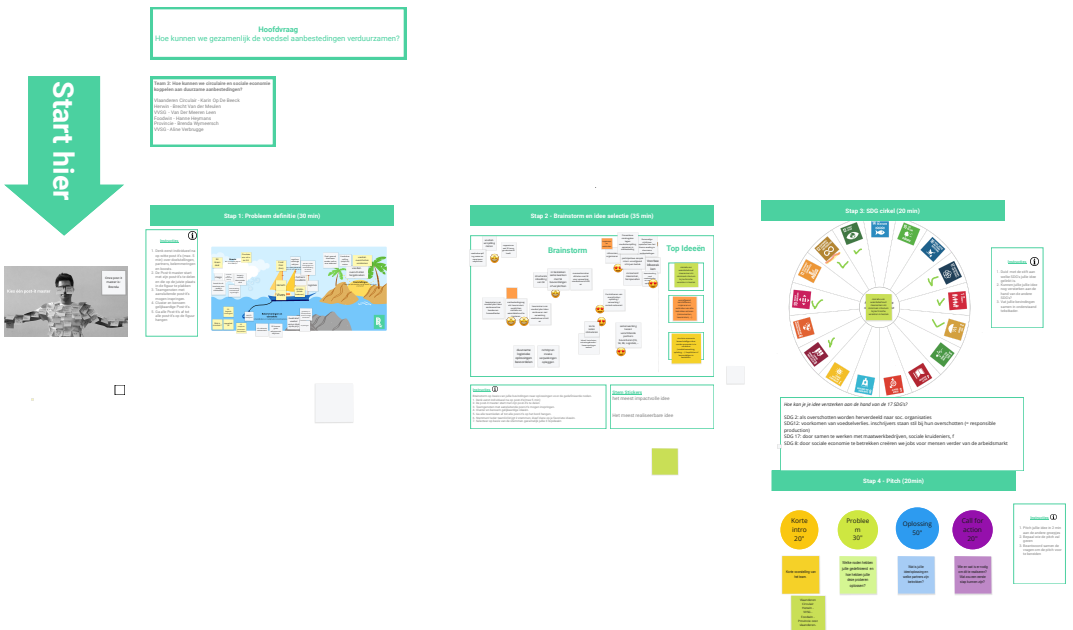
Katharina, Sami, Lynn, Kristien, Daisy, Marijke, Matthias en Jan



Liesbeth, Els, Valentien, Michaël, Katrien, Philip en Steven



Karin, Brecht, Leen, Hanne, Brenda en Aline



Jolien, Kristof, Tamara, Anneleen, Stefanie, Vincent en Sara

